

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.182/2015/3/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Horváth - Dr. Jakab Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Horváth György ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Magyar György és Társai Ügyvédi Iroda (**alperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Magyar György ügyvéd) által képviselt **alperes neve Zrt.** (alperes címe) alperes ellen **kártérítés megfizetése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2014. november 27. napján meghozott 2.P.22.942/2014/11. számú ítélete ellen a felperes 12. és 14., míg az alperes 13. sorszámon előterjesztett fellebbezései folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes marasztalását 104.000.000 (száznégymillió) forintra és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira felemeli. A perköltség megfizetéséről és viseléséről hozott rendelkezéseit megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási perköltséget. Az alperes illetékfizetési kötelezettségét felemeli, és kötelezi, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint kereseti és 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 500.000 (ötszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 104.000.000 forint és járulécai megfizetése iránt indított keresetet az alperessel szemben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 350. § (1)-(2) bekezdései és 348. § (1) bekezdése alapján.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 52.000.000 forintot, ennek az összegnek 2006. december 9. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes, 2013. július 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát az adott naptári félév teljes idejére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.480 forint perköltséget. Egyebekben úgy rendelkezett, hogy a felek az ügyvédi munkadíjként felmerült

költségeiket és az 500.000-500.000 forint felülvizsgálati eljárási költségüket maguk kötelesek viselni. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára az - adóhivatal külön felhívására - 450.000 forint eljárási illetéket. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára - az adóhivatal külön felhívására - ugyancsak 450.000 forint eljárási illetéket.

Ítéletének indokolásában idézte a Ptk. 339. § (1) bekezdését, 348. § (1) bekezdését, 350. § (1)-(2) bekezdéseit, 537. § (1)-(2) bekezdéseit, 539. § (1)-(2) bekezdéseit, a Polgári Törvénykönyv hatályba lépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 69. § (1) bekezdését, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdését és 206. § (1) bekezdését. Megállapította, hogy az alperes biztosításközvetítője (a továbbiakban: megbízott) területi képviselő volt, akinek a megbízási szerződés 3.3. pontja értelmében a harmadik személyekkel szembeni képviseleti joga korlátozott, de állandó jellegű volt. Az ajánlatban foglalt felperesi jognyilatkozat a Ptk. 69. § (1) bekezdéséből következően az alperessel szemben hatályosult, annak pedig nincs érdemi jelentősége, hogy a megbízott az ajánlatot a felvétel időpontját követő első munkanapon az alperes által meghatározott címre leadta-e. Az alperes 15 napon belül nem tett nyilatkozatot, így a biztosítási szerződés a Ptk. 537. § (2) bekezdése alapján létrejött, azonban az 539. § (1) bekezdése miatt nem lépett hatályba, hiszen a 104.000.000 forintot a felperes kifejezetten eseti díjfizetesként, befektetési célból adta át, és nem volt arra bizonyíték, hogy az első biztosítási díjat megfizette. Mindebből következik, hogy a felperes az alperessel szemben csak kártérítés iránti követelést érvényesíthet. Az alperes helytállási kötelezettsége a Ptk. 350. § (2) bekezdése útján alkalmazandó 348. § (1) bekezdése alapján áll fenn. A megbízott a megbízási jogviszonnyal összefüggésben jogosultságait túllépve és bűncselekmény elkövetésével okozott kárt. A kölcsönszerződés megkötése a megbízott és a felperes között valódi szerződéses akarat nélkül csupán azt a célt szolgálta, hogy a biztosítási nyomtatványok kitöltéséig a pénzátadást igazolja. A felperes által életszerű elvárás volt, hogy ügyvéd által ellenjegyzett iratban rögzítsék a pénzátadást, és mindezt alátámasztotta a megbízott és az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása is. A kölcsönszerződés egy áthidaló megoldás volt, mert a megbízott a pénz átadásával egyidejűleg nem tudta elkészíteni a biztosítási papírokat. Ezt alátámasztja a kölcsönszerződés biztosítékeként kikötött jelzálogjog bejegyzésének elmaradása.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a Ptk. 339. §-ában foglalt törvényi tényállási elemek bizonyítása a felperest terhelte. A Pp. 4. § (1)-(2) bekezdései alapján nem vitatható, hogy a büntetőeljárásban a vádlott a terhére rótt bűncselekményt elkövette, azonban az ítéletnek egyéb vonatkozásban nincs hatálya a polgári perre. Kiemelte a büntetőbíróság ítéleti tényállásából a felperesre vonatkozó részt azzal, hogy az ott rögzítettek megegyeznek a felperes állításával. Megállapítható, hogy volt pénzátadás, mégpedig két alkalommal, 2006. december 4-én és december 8-án. A felperes már az első tanúkénti kihallgatása során is 104.000.000 forintban jelölte meg az átadott pénz összegét, és ebből kiindulva az elsőfokú bíróság részletesen elemezte a felperesnek a büntetőeljárásban és polgári eljárásban előadott tanúkénti, illetőleg személyes nyilatkozatait, a megbízott által aláírt, illetőleg közjegyző előtt tett nyilatkozatot, a megbízott tanúvallomásait. Kiemelte, hogy a megbízott három csoportba sorolta az ügyben résztvevőket, és a felperes azok közé tartozott, aki nem követel vissza többet, mint amennyi jár neki. Megerősítette, hogy a felperes 100.000.000 forint összeget adhatott át, és úgy nyilatkozott tanúként, hogy nem tett valótlan nyilatkozatot a közjegyző előtt, és soha nem mondta, hogy a felperes valótlanul állított volna bármit. Az elsőfokú bíróság előtt a jelen perben nem merült fel semmilyen olyan körülmény, amely kétséget kizáróan megkérdőjelezte a felperes és a megbízott szavahihetőségét, a felperes élettársa pedig a 104.000.000 forint átadásának körülményeiről mindig egyező nyilatkozatot tett. Miután a felperes és élettársa 2006. december 10-én Magyarországot elhagyta, a megbízott hozam, vagy tőke címén nem adhatott részükre készpénzt. A büntetőítélet is megállapította, hogy a megbízott 2006. december 13-tól a felperes által adott összegből fizette ki a nagybefektetőket, így mindenképpen kizárt a készpénzes visszafizetés. A felperesnek pedig ennyi év távlatából nem kell tudnia arra visszaemlékezni, hogy a 104.000.000

forint pontosan milyen tételekből állt. A biankó értesítők a megbízott aláírását nem tartalmazták, szemben az 52 db értesítővel. Arra nem merült fel adat, hogy a felperes azokkal vissza kívánt élni. Az okirati bizonyítékok, az 52 db értesítő, valamint a közjegyzői okirat együttes értékelésével az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes valóban átadott az alperes képviselőjének 104.000.000 forintot, amelyből nem térítettek vissza semmit, így a jogellenes magatartás és a felperes kára közötti okozati összefüggés kétségtelenül fennállt.

Idézte a Ptk. 340. § (1) bekezdését azzal, hogy a kármegelőzés és kárenyhítési kötelezettség elmulasztásának bizonyítása az alperest terhelte. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a kár megelőzése érdekében nem úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható, maga is akként nyilatkozott, hogy el sem olvasta a biztosítási feltételeket, a tájékoztatót, az ajánlat és a nyilatkozat szövegét, valamint az eseti értesítőket. Az értesítés eseti díjfizetésről nyomtatvány rövid szövegének egyszeri elolvasása alapján könnyen felismerhető lett volna, hogy ez ilyen módon nem tölthető ki, és önmagában nem igazolja hitelt érdemlően és aggálytalanul a pénzátadást. Sorszám sincs rajta, ennek ellenére a felperes több tucatot aláírt belőle, még kitöltetlen példányt is. Fokozott gondossággal kellett volna eljárnia amiatt is, hogy az átadott pénz az élettársa vagyonát is magában foglalta. Mindezek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes maga is közrehatott a saját kárának bekövetkezésében, mert észlelnie kellett volna, hogy a megbízott eljárása a kiállított dokumentumok alapján nem lehet szabályszerű. Eerre tekintettel a mulasztás súlyát is mérlegelve, úgy ítélte meg, hogy a felek között 50-50%-os kárviselés áll összhangban a felróható magatartással. Mindezekre tekintettel részben adott csak helyt a felperes keresetének.

Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezést nyújtott be.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a járulékokra is kiterjedően a marasztalási összeg 104.000.000 forintra történő felemelését kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a kármegosztással kapcsolatos döntése nem helytálló. Amennyiben ítéletének logikáját elfogadnánk, úgy lényegében a bűncselekményt elkövető és 7 évi szabadságvesztésre ítélt megbízott és a felperes magatartása azonos mértékű a károkozásban. A bűncselekménnyel okozott kárt, annak történeti tényállását a kármegosztás tekintetében az elsőfokú bíróság tévesen és nem kellő súllyal értékelte. A megbízottat a felperes sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt csalásért jogerősen elítélték, amely önmagában ténybeli alapot szolgáltat a kártérítésre. A megbízott neve szerepelt az alperes honlapján, fényképes igazolvánnyal rendelkezett és pénzfelvételre volt jogosult, amely elegendő a szerződéskötéshez és a pénz átadásához. A csalók általános magatartása, hogy a megkárosított személyek bizalmába férkőznek, és megtévesztő magatartással a károsultat tévedésbe ejtik, tévedésben tartják és ezzel kárt okoznak. A megbízott feltérképezte a felperes és élettársa körülményeit, bizalmukba férkőzött, és pontosan tudta, hogy mikorra időzítse a 104.000.000 forint átvételét. Tudatosan teremtett olyan helyzetet, hogy a felperest idő szűkébe hozza, mert a pénz átadását és dokumentálását követően egy nappal a felperes már Ausztráliába utazott. Ha az eseti értesítőket a felperes nem írja alá, csak az történik, hogy a megbízott az alperes nevében befektetési célból vesz át összegeket, és ez már önmagában is megalapozza az alperes teljes kártérítési felelősségét. A dokumentáció aláírását a megbízott szervezte meg, ő hozta magával az eseti értesítő nyomtatványait, és ő adott megtévesztő tájékoztatást, miközben a felperesnek különböző szívességeket is tett. Mindezeket az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. A megbízott tudatosan tévesztette meg a felperest, segítőkészségével olyan látszatot teremtett, amely a károsultat valamely cselekmény megtételére indítja, jelen esetben a 104.000.000 forint átadására. A felperes számára elviselhetetlen teher, hogy az ő magatartása a kár bekövetkeztében azonos a bűnözővel. Tudomása van arról is, hogy az alperes a károsultak jelentős csoportjánál a bíróság által alkalmazott kármegosztásnál jóval magasabb összegű kármegosztásra tett ajánlatot.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet felperes által fellebbezett rendelkezéseinek helybenhagyását kérte.

Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében az ítélet megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Kiemelte, hogy ilyen jelentős összegű eseti díj készpénzben történő átadása nem lehetett szabályos. A 73.000.000 forintot meghaladóan a felperes és élettársa semmivel sem igazolták, hogy további pénzeszközök álltak rendelkezésükre. Ismételten kihangsúlyozta, hogy az elsődleges bizonyíték, az ún. értesítés eseti díj fizetéséről elnevezésű formanyomtatvány csupán arra szolgál, hogy amikor az ügyfél az összeget a bankon keresztül átutalja a biztosítónak, akkor ennek megtörténtét követően tölti ki az értesítőt, és postai úton megküldi tájékoztatás céljából a biztosítónak. Idézte a Kúria hasonló tárgykörben hozott Pfv.IV.22.134/2011/7. számú részítéletének egy részét egyrészt a közjegyzői okirat bizonyító erejével, másrészt az eseti értesítővel kapcsolatban. Vitatta az elsőfokú ítéletnek a kölcsönszerződést minősítő megállapításait, mert annak magyarázata teljesen életszerűtlen. A megbízott ugyanis 52 db ugyanolyan, az internetről letölthető és fénymásolható blankettát töltött ki, amely semminemű előkészítést nem igényel. Ezért változatlanul azt állította, hogy a felperes a megbízottnak mint magánszemélynek adott kölcsön, amelyet alátámaszt a felperesnek a Nemzeti Nyomozó Iroda előtt tett nyilatkozata. Az ítéletnek az a magyarázata, hogy a felperes jogosan igényelte az ügyvédi iratot a pénz átadásáról, teljes mértékben ellentmond a felperes által ténylegesen tanúsított magatartásnak. Vitatta az elsőfokú ítéletnek a felperes előadására vonatkozó megállapításait is, mert a felperes egyáltalán nem nyilatkozott következetesen. Az pedig elfogadhatatlan, hogy a rendőrségen az állításait saját maga mérlegeli. Az alperes fenntartotta a tárgyalás berekesztését megelőző beadványában foglaltakat, amelyben tételesen kiemelte, hogy a felperes hány alkalommal változtatta a vallomásait.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a felperes a kár megelőzése érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, azonban helytelen következtetésre jutott, amikor ezt csupán 50%-os közrehatásként értékelte. A Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján a kereset teljes elutasításának is helye van, ez pedig nincs összefüggésben azzal, hogy a Győri Ítéltábla jogerősen megállapította a megbízott bűnösségét a felperest érintő vádpontban is. A felperes a kereseti kérelmében megjelölt kárösszegnek csupán egy részéről igazolta, hogy valaha rendelkezésére állt. Az igazolt eredetű pénzösszeget kölcsön címén a megbízottnak mint magánszemélynek adta át, amit a megbízott a rendelkezésre álló adatok alapján nem fizetett vissza. A felperes ezt meghaladóan nem tudta igazolni, hogy őt kár érte, mert az iratok nem alkalmasak a pénzátadás alátámasztására, és ezeket a hiányokat a tanúvallomások sem pótolták. Az alperes nem tartozik felelősséggel azért, ha valaki egy volt megbízottjának mint magánszemélynek magánkölcsonnt nyújt, amit később a biztosító társaság emblémájával ellátott, bárki által ellenőrizhetetlenül hozzáférhető és reprodukálható dokumentumokkal próbál fedezni. A felperesnek kellő gondosság tanúsítása mellett fel kellett volna ismernie, hogy az általa átadott pénzösszeg nem kerülhet az alpereshez, így bármilyen kára keletkezett, azt a megbízott a biztosítóval korábban fennállt jogviszonyától függetlenül mint magánszemély okozta.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet alperes által fellebbezett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése alapos, míg az alperes fellebbezése megalapozatlan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban egészíti ki, hogy a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság által jogerősen elbírált elsőfokú büntető ítélet megállapította, hogy a megbízott a felperes terhére elkövetett bűncselekménnyel a felperesnek 104.000.000 forint kárt okozott.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást a fenti kiegészítés mellett helyesen állapította meg, azonban az abból levont következtetéseivel és az érdemi döntésével a másodfokú bíróság csak részben értett egyet.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok megfelelő és logikus értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződésnek elnevezett megállapodás aláírása az alperest nem mentesíti a Ptk. 350. § (2) bekezdése és ezáltal a 348. § (1) bekezdése alapján fennálló felelőssége alól. A tanúvallomások és az okiratok tartalmának együttes értékelése alapján megállapítható tény, hogy a megbízott és a felperes közötti ügyletek egyértelműen az alperessel kötendő befektetési célú biztosítási szerződés létrejöttét szolgálták, amelynél a megbízott az alperes képviselőjeként és nem saját nevében eljárva vette át a felperestől a pénzüsségeket. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy alaptalan az alperesnek az a védekezése, hogy a megbízott az alpereshez fűződő jogviszonyától függetlenül megkötött szerződés alapján jutott a kereset tárgyát képező összeghez.

A megbízottal mint I. rendű vádlottal szemben a Győri Törvényszék 2012. június 12-én kelt B.248/2008/300. számú - a felperes sérelmére elkövetett bűncselekmény vonatkozásában - jogerőre emelkedett ítélete szerint a felperesnek okozott kár mértéke megegyezik a keresetben meghatározott összeggel. Mindezek alapján nem lehet a továbbiakban vitás tény, hogy a károkozás a megbízott bűncselekményt is megvalósító jogellenes magatartásával okozati összefüggésben következett be, így a másodfokú eljárás során meghozott és a jelen per érdemét érintő részben is jogerőre emelkedett B.248/2008/300. számú ítélet tartalma a Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében nem hagyható figyelmen kívül. A büntetőjogi jogkövetkezmények levonásának alapja a bűncselekmény minősítése, amely csalás esetén a sértettnek okozott kár (Btk. 137. § 5. pont) mint az elkövetési magatartáshoz közvetlenül kapcsolódó eredmény értékhatárától függ [Btk. 138/A. § c) pont, 318. § (6) bekezdés]. A büntetőeljárásban keletkezett ítélet ugyanakkor közokirat, amely a Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében teljesen bizonyítja a tanúsított tények valóságát. A felperes által szolgáltatott további bizonyítékok pedig - különös tekintettel az értesítők és a kölcsönszerződés tartalmára, a megbízott közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatára, valamint tanúvallomására - a büntetőeljárásban meghozott ítélet tartalmával teljes egészében összhangban állnak. Mindezek összességére tekintettel a felperes a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettségének eleget tett, mert az általa szolgáltatott bizonyítási eszközök megfelelő és ellentmondásoktól mentes bizonyítékul szolgálnak annak alátámasztására, hogy a megbízott által okozott kár mértéke azonos a keresetben megjelölt összeggel.

Az alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 350. § (2) bekezdése szerint irányadó 348. § (1) bekezdésén alapul, ezért helytállási kötelezettségét kizárólag a felperes és a megbízott kárkötelelemhez vezető magatartásai határozzák meg. Ebből következik, hogy a kármegelőzés és a kárenyhítés megítélésénél is csak az egymással szemben tanúsított cselekedeteik és mulasztásaik értékelhetők. A felperes kereseti követelésében meghatározott mértékű vagyoni hátrányt egyértelműen a megbízott bűncselekményt is megvalósító megtévesztő magatartása okozta, és az a körülmény, hogy a felperes mint ügyfél megbízott a köztudomásúan széleskörű szakapparátussal rendelkező biztosítási társaság megbízottjának szaktudásában és az általa nyújtott tájékoztatásban, a kár enyhítésének és elhárításának kötelezettsége körében a terhére egyáltalán nem értékelhető, ezért a

felek jogviszonyában a Ptk. 340. § (1) bekezdése sem alkalmazható.

A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és az alperest kötelezte további 52.000.000 forint kártérítés és járulékai megfizetésére.

A peresztes alperes a Pp. 239. §-a alapján irányadó 78. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni a felperes részére az első-, másodfokú és a felülvizsgálati eljárással felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. A másodfokú bíróság az első- és másodfokú eljárás ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján a (6) bekezdés alkalmazásával az elvégzett érdemi tevékenységgel arányban állóan állapította meg. Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles megfizetni a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati illetéket, amelyek mértékét a másodfokú bíróság az Itv.-nek az eljárások megindításakor hatályos rendelkezései alapján határozta meg.

Budapest, 2015. november 24.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: